

Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
Факультет №7
Кафедра права
Дисципліна

ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ (ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ) ПІДГОТОВКИ:

СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

Тема №11

Лекція

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

(Денна / заочна форма навчання)

Харків 2022

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

Вступ

Частина 1

1. Поняття нотаріату. Предмет, завдання та принципи нотаріальної діяльності.

2. Вимоги до посади нотаріуса, його права і обов'язки.

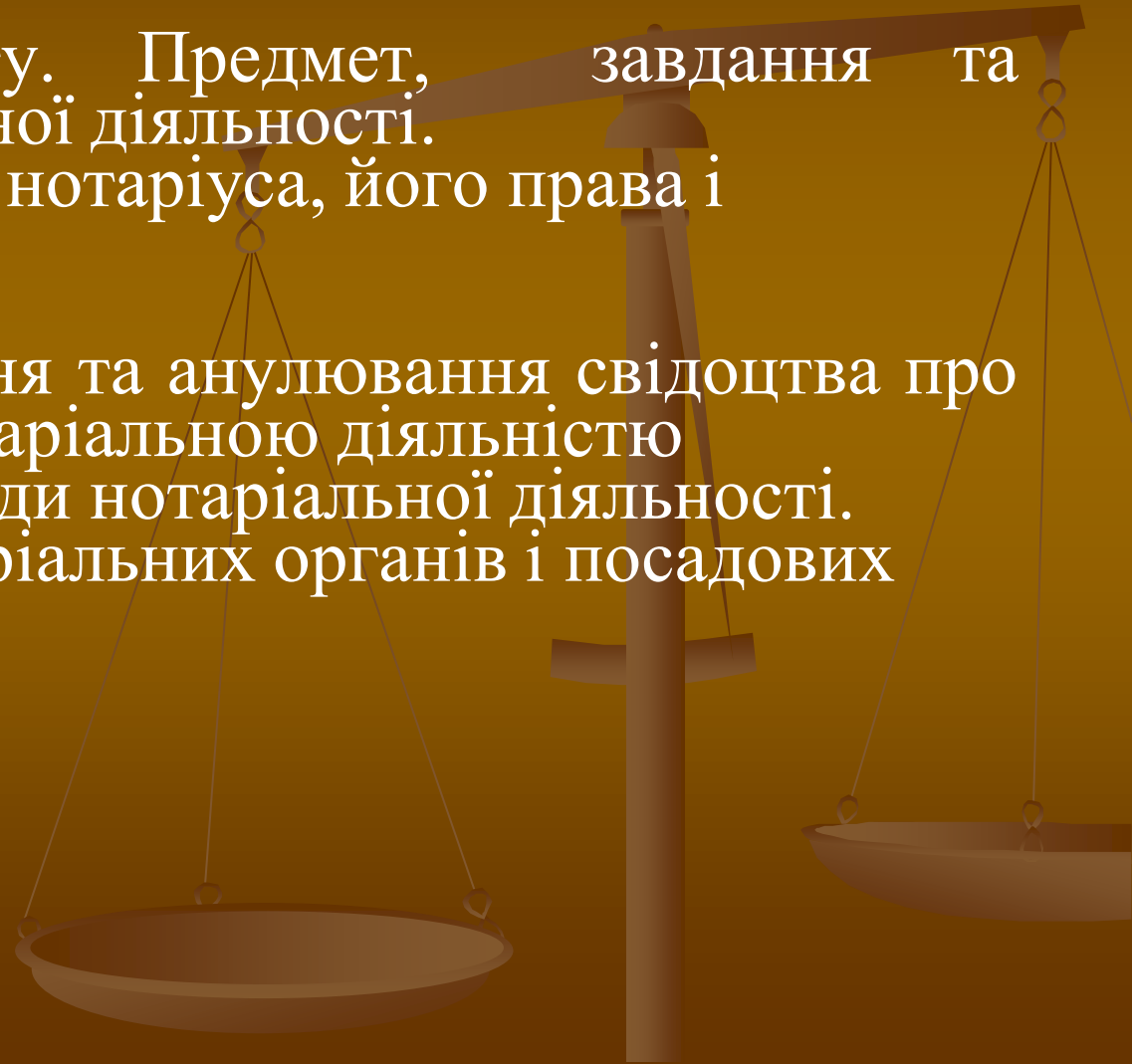
Частина 2.

3. Порядок отримання та анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю

4. Організаційні засади нотаріальної діяльності.

5. Компетенція нотаріальних органів і посадових осіб.

Висновки

Рекомендована література:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України* від 23.07.1996. 1996 р., № 30, стаття 141, № 27-IX від 03.09.2019, № 27-IX від 03.09.2019, ВВР, 2019, № 38, ст.160.

■ Про нотаріат : Закон України : від 2 вересня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. ст.383 {Із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020} URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12> (звернення:12.082021-8:20).

■ 3. Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату : Затверджене постановою КМУ від 31 серпня 2011 року №923 {Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 133 від 12.02.2020} URL: <http://zakon4.rada.gov>.

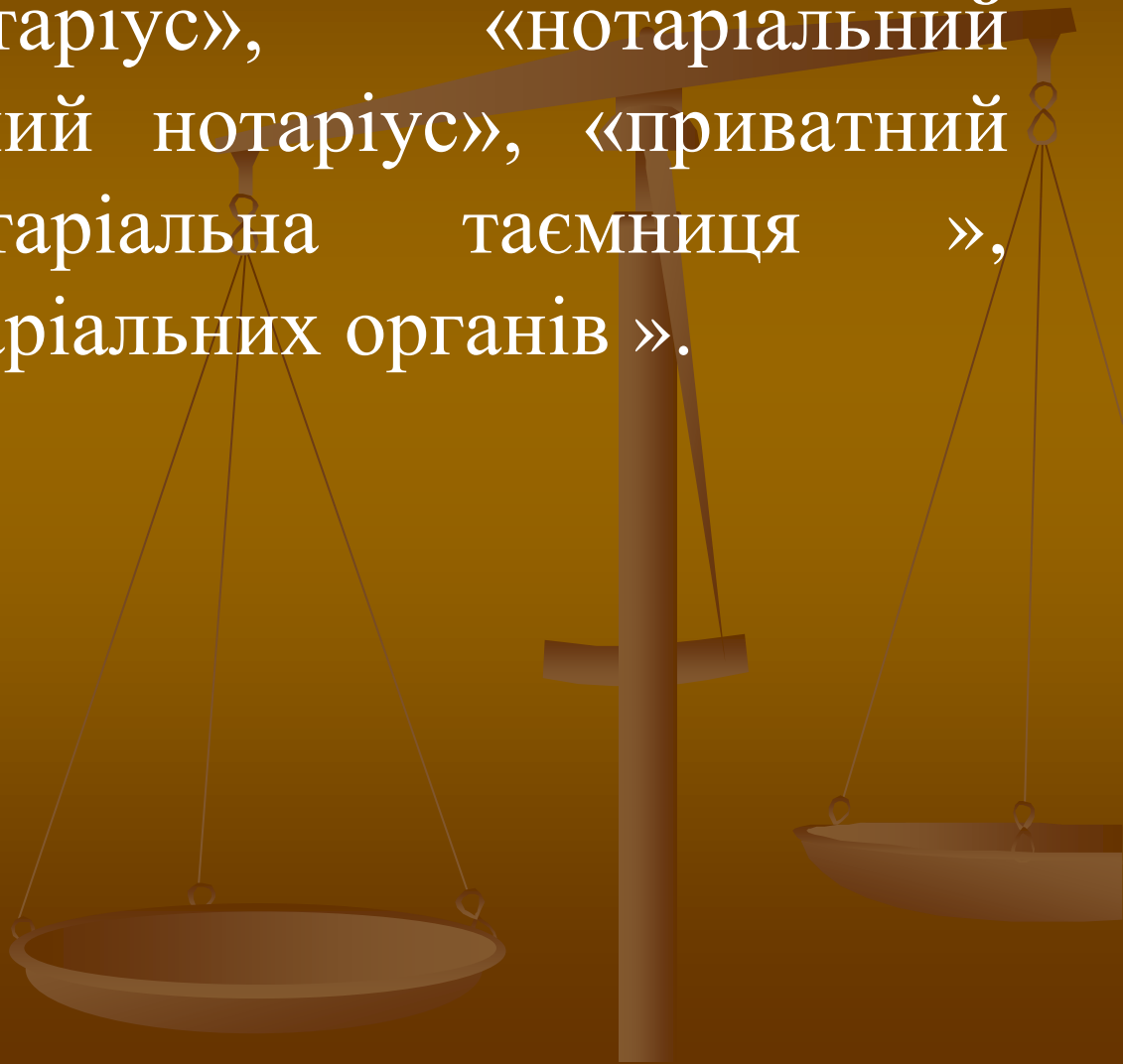
■ [ua/laws/show/923-2011](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/923-2011) (звернення:12.082021-8:50).

Рекомендована література:

4. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / кол. авт.: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 400 с.
URL:
<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6713/1/%d0%a1%d0%9f%d0%9e.pdf>
5. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах . Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 170 с.
5. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Судові та правоохоронні органи України» для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 – «Правоохоронна діяльність», перший рівень вищої освіти: денна/заочна форма./ Укладачі: Шинкаренко І.Р. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2022. 689с.
6. .

ПЕРЕЛІК КЛЮЧОВИХ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ ТЕМИ:

«нотаріат», «нотаріус», «нотаріальний округ», «державний нотаріус», «приватний нотаріус», «нотаріальна таємниця», «компетенція нотаріальних органів».

МЕТА ЛЕКЦІЇ:

НАДАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ ЩОДО:

надання теоретичних знань щодо:

- правового статусу нотаріуса;
- порядоку отримання та анулювання свідоцтва про право на заняття
- нотаріальною діяльністю;
- організації роботи в нотаріальних органах;
- змісту компетенції нотаріальних органів і посадових осіб.

ВСТУП

- Історія нотаріату України невід'ємна від історії розвитку світового нотаріату. Сучасний правовий світ має дві основні системи - латинську та англосаксонську.
- Всю історію нотаріату на Україні можливо розмежувати на декілька періодів.
- Новітнім етапом у розвитку нотаріату став прийнятий Верховною Радою України 2 вересня 1993 р. Закон України «Про нотаріат», який набув чинності з 1 січня 1994 р. Цей Закон став одним із історичних кроків у напрямі правової реформи в Україні, коли нарівні із державними нотаріальними органами повноправним учасником правозастосовної практики став й інститут приватного права.

1. ПОНЯТТЯ НОТАРІАТУ.

**ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ ТА
ПРИНЦИПИ НОТАРІАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

ЧАСТИНА 1.

2 години

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

Перший - часи України-Руси (XII ст.). Писемні документи почали складати «дяки». Вони виконували і нотаріальні дії щодо нерухомості (XIII ст.).

Третій - прийняття Положення про нотаріальну частину (1866 р.), згідно з яким нотаріальна частина відокремлюється від судової

Другий - XV - XVIII ст. У цей період почав роботу інститут професійних писарів. У 1775 р. нотаріальні функції визначила за судами

Восьмий - розпочався прийняттям Верховною Радою України 2 вересня 1993 р. Закону України «Про нотаріат», який набув чинності з 1 січня 1994р.

Четвертий - відноситься до Революції 1917-1921 рр.- в УНР, Українській державі гетьмана П.Скоропадського нічим не відрізнявся від дореволюційного

Шостий - прийняття Верховною Радою Української РСР 25 грудня 1974 р. вперше в історії України ухвалила вищий акт державної влади, який регулював діяльність нотаріальних органів – Закон УРСР «Про державний нотаріат»

Сьомий (80-ті роки) - посилюються потреби держави в утворенні стабільної системи захисту прав та законних інтересів своїх громадян.

П'ятий - розпочався Декретом Ради народних комісарів України від 25 лютого 1919 року «Про утворення народних нотаріальних камер»

нотаріат як система органів і посадових осіб;

нотаріат як галузь законодавства;

НОТАРІАТ

нотаріат як галузь (підгалузь) права;

нотаріат як наукова та навчальна дисципліна.

НОТАРІАТ

це система органів і посадових осіб,

на яких покладено обов'язок посвідчувати

та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності

права, а також факти, що мають юридичне значення,

Це поняття містить в собі суб'єктивну та об'єктивну сторони діяльності нотаріату, а також мету вчинення нотаріальних дій.

Суб'єктивна сторона нотаріату

система нотаріальних органів

державні нотаріальні
контори

державні нотаріальні
архіви

приватні нотаріуси

посвідчення заповітів 1
довіреностей, прирівняних до
нотаріальних, може вчинятися
відповідними посадовими
особами

в населених пунктах, де немає ні державних, ні приватних нотаріусів, деякі нотаріальні дії мають право вчиняти уповноважені на це посадові особи органів місцевого самоврядування.

Нотаріальні дії за кордоном вчиняють консульські установи України, а у випадках, передбачених законом, - дипломатичні представництва України.

Об'єктивна сторона нотаріату

повноваження нотаріальних органів

*нотаріус посвідчує безспірні права та
безспірні факти*

в наявності яких він може
упевнитися безпосередньо
або на підставі відповідних
документів

вчиняє інші дії, спрямовані
на юридичне підтвер-
дження та закріплення
цивільних прав, щоб
запобігти їх можливому
порушенню в майбутньому

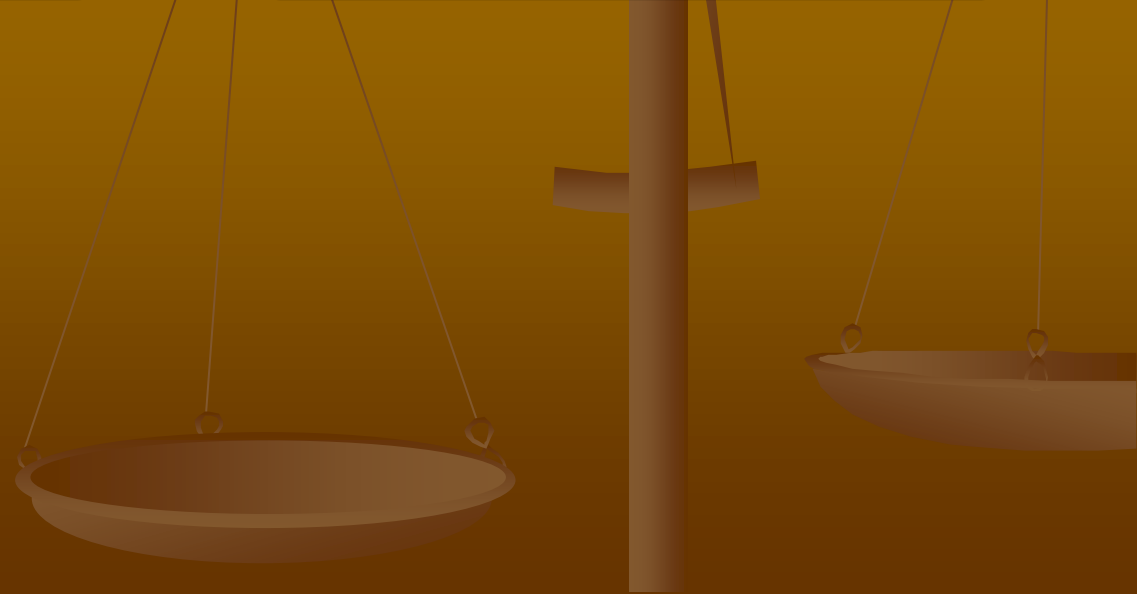
ЗАВДАННЯ НОТАРІАТУ

забезпечення захисту та охорони власності, прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб

сприяння у зміцненні законності та правопорядку, попередження правопорушень

ЗАВДАННЯ НОТАРІАТУ

**ПЕРШЕ - захист і охорона
власності, прав і законних
інтересів фізичних та
юридичних осіб**

Нотаріальні органи в основному виконують правоохоронну функцію

нотаріальна діяльність може бути засобом захисту прав, наприклад, у разі вчинення виконавчих написів, протестів векселів, посвідчення несплати чеків

Виконання цього завдання буде ефективним, якщо воно реалізуватиметься відповідно до процесуальних норм, установлених Законом України «Про нотаріат», який гарантує захист прав та охоронюваних законом інтересів громадян і організацій при вчиненні нотаріальних дій.

ЗАВДАННЯ НОТАРІАТУ

Друге - нотаріальні органи, забезпечуючи захист і охорону важливих прав та інтересів громадян і організацій

які пов'язані з їхнім буттям, існуванням, діяльністю, сприяють у зміцненні законності та правопорядку

ЗАВДАННЯ НОТАРІАТУ

ТРЕТЄ - ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

через правові консультації, роз'яснення наслідків вчинення нотаріальної дії

якщо нотаріальна дія, за вчиненням якої звернулася заінтересована особа, не відповідає законодавству України, нотаріус відмовляє у її вчиненні, запобігаючи можливим негативним наслідкам

СУТНІСТЬ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

полягає в посвідченні та підтвердженні певних прав і фактів,

у юридичному закріпленні цивільних прав із метою запобігання можливим порушенням

Яскраво виражений приватно-правовий зміст діяльності нотаріату, а також те, що він не входить в систему державних органів, що дозволяє визнати нотаріат повноцінним інститутом громадянського суспільства. Нотаріат функціонує в тій області, де взаємодіють держава і громадянське суспільство.

або є засобом захисту вже порушених прав

НОТАРІАТ

функції:

Охорона та захист прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, територіальних громад, а також держави.

Праворегулююча

Правоаналізуюча

Просвітницька

Законотвоча

Превентивна

НОТАРІАТ

правове регулювання

Конституція України

Законодавчі акти
України

Закон України
Про нотаріат

Міжнародні угоди згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або законодавством іноземної держави

Державне регулювання нотаріальної діяльності полягає у:

1) встановленні умов допуску громадян до здійснення нотаріальної діяльності;

2) порядку зупинення і припинення приватної нотаріальної діяльності;

3) анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю;

4) визначенні ставок державного мита, яке справляється державними нотаріусами; встановленні переліку додаткових послуг правового і технічного характеру, які не пов'язані із вчинюваними нотаріальними діями, та встановленні розмірів плати за їх надання державними нотаріусами;

5) здійсненні контролю за організацією нотаріату, проведенням перевірок організації нотаріальної діяльності нотаріусів, дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та ін

6) визначенні органів та осіб, які вчиняють нотаріальні дії, здійснюють контроль за організацією нотаріату, проводять перевірки організації нотаріальної діяльності нотаріусів

7) встановленні правил професійної етики нотаріусів.

Контроль за організацією нотаріату

перевірка
нотаріальної
нотаріусів,

організації
діяльності

щодо дотримання ними
порядку вчинення нота
ріальних дій та вико
нання правил нота
ріального діловодства

здійснюються
Міністерством юстиції
України та його
територіальними
органами

НОТАРІАТ

принципи діяльності

верховенства права

законності

принцип об'єктивної істини

таємниці виконуваних нотаріальних дій

принцип національної мови

ПРИНЦІП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

набуває особливого значення для нотаріусів,

оскільки вони мають спрямовувати свою діяльність

основним пріоритетом якої є права і свободи людини та інтереси громадян і організацій.

ПРИНЦІП ЗАКОННОСТІ

нотаріуси і службові
особи,

які виконують ці
функції,

повинні вимагати дотримання законності всіма громадянами і юридичними особами, які звертаються до них з проханням виконати певну нотаріальну дію; відмовляти у виконанні дій, що суперечать закону; не приймати документи, які оформлені з порушеннями закону або містять відомості, що порочать честь і гідність громадян.

діють згідно з чинним
законодавством

ПРИНЦИП додержання таємниці виконуваних нотаріальних дій

Одним із обов'язків нотаріуса є зберігання у таємниці відомостей, одержаних ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій.

Дія цього принципу має поширюватися не лише на нотаріусів, а й на тих осіб, які виконують будь-які допоміжні функції і яким стало відомо про суть вчинюваних нотаріальних дій (наприклад, друкарки, перекладачі).

➤ ДОВІДКИ И ДОКУМЕНТИ державні нотаріальні контори і приватні нотаріуси видають лише тим громадянам, установам та організаціям, для яких або за дорученням яких виконувалися нотаріальні дії.

➤ ДОВІДКИ І ДОКУМЕНТИ про виконуваних нотаріальні дії видаються також на вимогу (оформлену належним чином) судових органів, органів прокуратури, слідства, пов'язаних з кримінальними або цивільними справами, що є у їх провадженні.

ПРИНЦИП ОБ'ЄКТИВНОЇ ІСТИНИ

передбачає,

що підставою для
виконання
нотаріальних дій

*Подані матеріали
нотаріус оцінює з
точки зору їх
належності,
допустимості та
достовірності.*

є дійсні обставини,
підтверджені необхід-
ними і достатніми
письмовими доказами
(документами)

ПРИНЦИП НАЦІОНАЛЬНОЇ МОВИ

Мова нотаріального діловодства визначається Конституцією України, Законами України «Про нотаріат» та «Про засади державної мовної політики».

Якщо особа, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії, не знає мови, якою ведеться діловодство,

тексти оформлюваних документів мають бути перекладені їй нотаріусом або перекладачем.

Висновки з першого питання

1. Під час ринкових перетворень роль нотаріату в сучасній Україні значно зросла. Нотаріуси зараз часто виступають не просто як реєстратори подій, а й як консультанти фізичних та юридичних осіб, попереджаючи останніх про наслідки вчинюваних дій та роз'яснюючи їм їхні права та обов'язки. Зростання в сучасних умовах обсягу роботи нотаріусів, збільшення кількості складних нотаріальних дій підвищують вимоги до нотаріусів, потребують від них поглибленого знання чинного законодавства, вміння правильно орієнтуватися у досить складному колі суспільних відносин.

Висновки з першого питання

2. Нотаріат є правовим інструментом, без якого неможливо здійснення цивільно-правового обороту, належного правового забезпечення ринкових економічних відносин. Нотаріуси вчиняють нотаріальні дії із засвідчення безспірних прав і фактів, з надання виконавчої сили борговим та платіжним документам, здійснюють охоронні нотаріальні дії, забезпечують заходи з охорони спадкового майна, накладення заборони відчуження майна.

Висновки з першого питання

3. Зміст діяльності нотаріату (захист суб'єктивних прав громадян та юридичних осіб), незалежність і неупередженість нотаріусів у здійсненні нотаріальних дій, не входження органів нотаріату структурно до системи органів державної влади свідчать про те, що нотаріат представляє собою інститут громадянського суспільства. Але при цьому даний інститут наділений публічною владою, оскільки на нього покладено повноваження держави щодо здійснення найважливішої державної функції - захисту прав і законних інтересів громадян і юридичних осіб. Нотаріат відіграє велику роль у захисті прав громадян без звернення до правосуддя та може полегшити здійснення правосуддя тоді, коли виникає потреба звернутися за таким захистом до суду.

2. ПРАВОВИЙ СТАТУС НОТАРІУСА.

НАТАРІУС

лат. – писар, секретар

представник органів та установ нотаріату,

ЩО ЗАКОНОМ
УПОВНОВАЖЕНИЙ ВЧИНЯТИ
НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ

НОТАРІУС

це уповноважена державою фізична особа

зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності

яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві

або незалежну професійну нотаріальну діяльність,

ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ НОТАРІУСА

1) *Не може бути нотаріусом* особа, яка має судимість, обмежена у дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду

2) *Нотаріусу забороняється* використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

3) *Нотаріус не має права давати свідчення* в якості свідка щодо відомостей, які становлять нотаріальну таємницю, крім випадків, коли цього вимагають особи, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії.

4) *Нотаріус не може займатися* підприємницькою, адвокатською діяльністю, бути засновником адвокатських об'єднань, перебувати на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування, у штаті інших юридичних осіб, а також виконувати іншу оплачувану роботу, крім викладацької, наукової і творчої діяльності, а також діяльності у професійному самоврядуванні нотаріусів.

ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ НОТАРІУСА

5) Обшук, виїмка, огляд робочого місця (контори) провадяться на підставі та в порядку, встановленому законом. Вилучення (виїмка) реєстрів нотаріальних дій та документів, що передані нотаріусу на зберігання в порядку, передбаченому законом, а також печатки нотаріуса не допускається. Такі реєстри нотаріальних дій, документи чи печатка нотаріуса можуть бути надані суду за мотивованою постановою суду тільки для огляду і повинні бути повернуті судом негайно після огляду

ПРАВА НОТАРІУСУ

1) витребувати від підприємств, установ і організацій відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальних дій;

2) одержувати плату за надання додаткових послуг правового та технічного характеру, які не пов'язані із вчинюваними нотаріальними діями, плату за вчинення інших дій, покладених на них відповідно до закону, а також за вчинення приватними нотаріусами нотаріальних дій

3) складати проекти угод і заяв, виготовляти копії документів та виписки з них, а також давати роз'яснення з питань вчинення нотаріальних дій і консультації правового характеру

↓ Обов'язки нотаріуса:

1) здійснювати свої професійні обов'язки відповідно до закону і принесеної присяги, дотримуватися правил професійної етики;

↓

2) сприяти громадянам, підприємствам, установам і організаціям у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів, роз'яснювати права і обов'язки, попереджати про наслідки вчинюваних нотаріальних дій для того, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду;

3) зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій;
4) відмовити у вчиненні нотаріальної дії в разі її невідповідності законодавству України або міжнародним договорам;

↓

5) вести нотаріальне діловодство та архів нотаріуса відповідно до встановлених правил;
6) дбайливо ставитися до документів нотаріального діловодства та архіву нотаріуса, не допускати їх пошкодження чи знищення;

↓ Обов'язки нотаріуса:

б) надавати документи, інформацію і пояснення на вимогу Міністерства юстиції України, Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі при здійсненні ними повноважень щодо контролю за організацією діяльності та виконанням нотаріусами правил нотаріального діловодства;

7) постійно підвищувати свій професійний рівень, проходити підвищення кваліфікації

8) виконувати інші обов'язки, передбачені законом.

Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій

1) нотаріус та посадова особа органу місцевого самоврядування, які вчиняють нотаріальні дії, не вправі вчиняти нотаріальні дії на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка чи своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер), а також на ім'я і від імені працівників даної нотаріальної контори, працівників, що перебувають у трудових відносинах з приватним нотаріусом, або працівників даного виконавчого комітету;

2) посадові особи органу місцевого самоврядування не вправі вчиняти нотаріальні дії також на ім'я і від імені даного виконавчого комітету. У зазначених випадках нотаріальні дії вчиняються в будь-якій іншій державній нотаріальній конторі, у приватного нотаріуса чи у виконавчому комітеті іншої сільської, селищної, міської Ради народних депутатів;

Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій

3) Посадові особи, визначені ст. 40 Закону України «Про нотаріат», не вправі посвідчувати заповіти та доручення на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка або своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер). Нотаріальні і прирівняні до них дії, вчинені з порушенням встановлених цією статтею правил, є недійсними.

ПОМІЧНИК НОТАРІУСУ

ГРОМАДЯНИН
УКРАЇНИ,

який має вищу
юридичну освіту, але
не нижче першого рівня
(бакалавр),

Не може бути помічником нотаріуса особа, яка має судимість, обмежена у дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду.

володіє державною мовою, має стаж роботи у сфері права не менш як три роки

ПОМІЧНИК НОТАРІУСУ

не може займатися

підприємницькою,
адвокатською діяль-
ністю,

бути засновником адво-
катських об'єднань

а також виконувати
іншу оплачувану ро-
боту, крім виклада-
цької, наукової і
творчої діяльності

перебувати на держа-
вній службі або службі
в органах місцевого
самоврядування, у
штаті інших юридичних
осіб,

ПОМІЧНИК НОТАРІУСА ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ

виконувати свої професійні обов'язки відповідно до закону та трудового договору укладеного з нотаріусом

дотримуватися нотаріальної таємниці;

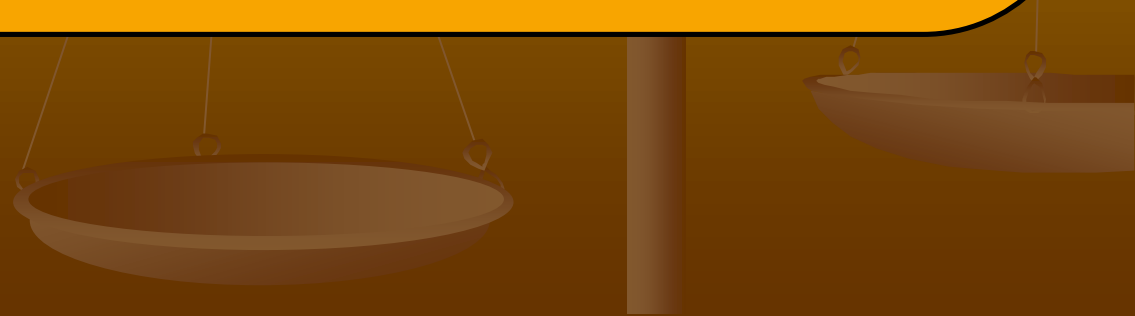
дбайливо ставитися до документів нотаріального діловодства та архіву нотаріуса

постійно підвищувати свій професійний рівень

Добір кандидатур і прийняття на роботу помічника приватного нотаріуса є виключним правом нотаріуса. З помічником нотаріуса укладається трудовий договір. Нотаріус може мати одного помічника.

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО ПИТАННЯ

1. Держава гарантує і забезпечує рівні умови доступу громадянам до зайняття нотаріальною діяльністю та рівні можливості нотаріусам в організації та здійсненні ними нотаріальної діяльності. Будь-яке втручання в діяльність нотаріуса, зокрема з метою перешкоджання виконанню ним своїх обов'язків або спонукання до вчинення ним неправомірних дій, у тому числі вимагання від нього, його помічника, інших працівників, які знаходяться у трудових відносинах з нотаріусом, відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, забороняється і тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства.

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО ПИТАННЯ

2. За дорученням нотаріуса помічник нотаріуса *бере участь* у прийомі фізичних осіб та представників юридичних осіб, складенні проектів правочинів, свідоцтв, інших документів, пов'язаних із вчиненням нотаріальних дій, і статистичних звітів; вносить записи до реєстру для реєстрації нотаріальних дій, веде діловодство та архів нотаріуса, готує та надсилає за дорученням нотаріуса запити до підприємств, установ і організацій щодо відомостей та документів, необхідних для вчинення нотаріальних дій, а також виконує іншу допоміжну і технічну роботу. Помічник нотаріуса не має права підписувати нотаріальні документи та використовувати печатку нотаріуса.

ЧАСТИНА 2

3. ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ТА АНУЛЮВАННЯ СВІДОЦТВА

ПРО ПРАВО НА ЗАНЯТТЯ НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ НОТАРІАТУ

УТВОРЮЄТЬСЯ:

При Міністерстві юстиції України, для визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю, та вирішення питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю при

ОСНОВНИМИ ЗАВДАННЯМИ КОМІСІЇ Є:

визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю

вирішення питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ НОТАРІАТУ компетенція

розглядає подання територіальних органів Мін'юсту про допуск осіб, які мають намір скласти кваліфікаційний іспит на право на зайняття нотаріальною діяльністю, до його складення;

забезпечує проведення кваліфікаційного іспиту на право на зайняття нотаріальною діяльністю;

розглядає подання Мін'юсту, територіальних органів Мін'юсту, Нотаріальної палати України про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

НОТАРІУС МОЖЕ БУТИ ДЕЛЕГОВАНИЙ ДО КОМІСІЇ ЗА УМОВИ, ЩО:

щодо нього не застосовувалися дисциплінарні стягнення (державний нотаріус) або його діяльність не зупинялася (приватний нотаріус) у зв'язку з допущеними порушеннями законодавства

він має безперервний стаж роботи нотаріусом не менш як 15 років;

він не був членом попередніх складів Комісії;

СКЛАД КОМІСІЇ

Голова Комісії - Міністр юстиції.

Заступник голови Комісії - обирається з числа її членів на першому засіданні Комісії шляхом відкритого голосування.

Голова Комісії - організовує роботу Комісії, розподіляє обов'язки між її членами.

Секретар Комісії забезпечує підготовку та проведення засідань Комісії, ведення протоколів засідань, ведення обліку та зберігання справ.

Члени Комісії - звільняються на час її роботи від виконання службових обов'язків із збереженням середнього заробітку

Комісія відповідно до покладених на неї завдань:

розглядає подання Мін'юсту, головних територіальних управлінь юстиції Мін'юсту в Автономній Республіці Крим, в областях, мм. Києві та Севастополі (далі - головні управління юстиції) про допуск осіб, які мають намір скласти кваліфікаційний іспит на право на зайняття нотаріальною діяльністю, до його складення

забезпечує проведення кваліфікаційного іспиту на право на зайняття нотаріальною діяльністю;

розглядає подання Мін'юсту, головних управлінь юстиції або Нотаріальної палати України про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

За результатами розгляду питання Комісія може ухвалити рішення про:

1) допуск або відмову в допуску до складення кваліфікаційного іспиту на право на зайняття нотаріальною діяльністю;

2) видачу або відмову у видачі Мін'юстом свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю;

3) допуск або відмову в допуску до складення нового кваліфікаційного іспиту особою, яка протягом трьох років після отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю не провадила приватну нотаріальну діяльність і не працювала нотаріусом, консультантом державної нотаріальної контори чи помічником (консультантом) приватного нотаріуса, не була посадовою особою, яка здійснює керівництво та контроль за діяльністю нотаріату;

*За результатами розгляду питання
Комісія може ухвалити рішення про:*

4) підтвердження або непідтвердження кваліфікації особою,

5) анулювання або відмову в анулюванні свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю видається Міністерством юстиції України на підставі рішення Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату.

СВІДОЦТВО про право на заняття нотаріальною діяльністю

це документ,

що є підставою для
призначення на посаду
державного нотаріуса

*Особа, яка вперше
починає займатися
нотаріальною діяль-
ністю, в управлінні
юстиції в урочистій
обстановці приносить
присягу*

або реєстрації приват-
ної нотаріальної
діяльності

ВИСНОВКИ З ТРЕТЬОГО ПИТАННЯ

1. Для визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю, та вирішення питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю при Міністерстві юстиції України утворюється Вища кваліфікаційна комісія нотаріату.

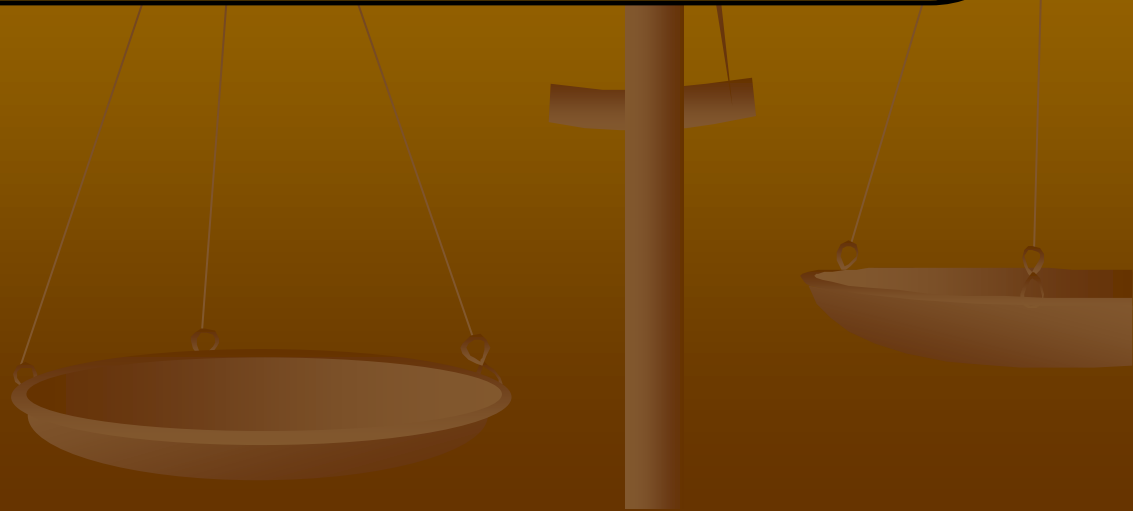
2. Основними завданнями Комісії є:

- визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю;
- вирішення питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

ВИСНОВКИ З ТРЕТЬОГО ПИТАННЯ

3. Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю – це документ, що є підставою для призначення на посаду державного нотаріуса або реєстрації приватної нотаріальної діяльності.

4. Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю видається Міністерством юстиції України на підставі рішення Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

НОТАРІАЛЬНИЙ ОКРУГ

під яким розуміють територіальну одиницю,

або робоче місце (контора) приватного нотаріуса.

в межах якої нотаріус здійснює нотаріальну діяльність

і в межах якого знаходиться державна нотаріальна контора, в якій працює державний нотаріус,

Нотаріальні округи визначаються відповідно до адміністративно-територіального устрою України. У містах з районним поділом округом діяльності нотаріуса є вся територія міста. *У разі зміни адміністративно-територіального поділу України,* в результаті якого розташування робочого місця (контори) приватного нотаріуса увійшло до іншого нотаріального округу, нотаріальна діяльність відповідних нотаріусів повинна бути зареєстрована в цьому нотаріальному окрузі.

НОТАРІАЛЬНИЙ ОКРУГ

Нотаріальні округи визначаються відповідно до адміністративно територіального устрою України. У містах з районним поділом округом діяльності нотаріуса є вся територія міста.

У разі зміни адміністративно територіального поділу України, в результаті якого розташування робочого місця (контори) приватного нотаріуса увійшло до іншого нотаріального округу, нотаріальна діяльність відповідних нотаріусів повинна бути зареєстрована в цьому нотаріальному окрузі.

ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ КОНТОРИ

створюються і ліквідуються Міністерством юстиції України.

Штати державних нотаріальних контор затверджуються Головним управлінням юстиції Міністерства юстиції України в АР Крим, головними управліннями юстиції в областях, містах Києві та Севастополі в межах встановленої для державних нотаріальних контор штатної чисельності і фонду заробітної плати.

Державна нотаріальна контора є юридичною особою, яка створюється та реєструється у встановленому законом порядку

ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ КОНТОРИ

Очолює державну нотаріальну контору завідуючий, який призначається із числа осіб, які мають свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

Призначення на посаду державного нотаріуса і завідуючого державною нотаріальною конторою та звільнення з посади провадиться Головним управлінням юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головними управліннями юстиції в областях, містах Києві та Севастополі.

За вчинення нотаріальних дій державні нотаріуси справляють державне мито у розмірах, встановлених чинним законодавством. За надання державними нотаріусами додаткових послуг правового характеру, які не пов'язані із вчинюваними нотаріальними діями, а також технічного характеру справляється окрема плата у розмірах, що встановлюються

ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ КОНТОРИ

Державні нотаріальні контори утримуються за рахунок державного бюджету.

Державний нотаріус має печатку із зображенням Державного герба України, найменуванням державної нотаріальної контори і відповідним номером.

Державні нотаріальні архіви.

В обласних центрах, містах Києві, Сімферополі та Севастополі засновуються державні нотаріальні архіви, які є складовою частиною Національного архівного фонду і здійснюють тимчасове (до 75 років) зберігання нотаріальних документів.

- Мережа і штати державних нотаріальних архівів затверджуються в порядку, передбаченому для державних нотаріальних контор.
- Державний нотаріальний архів є юридичною особою і має печатку із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням.

Реєстрація приватної нотаріальної діяльності

провадиться Головним на підставі заяви особи, яка має свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю, та акта про сертифікацію про відповідність робочого місця (контори) приватного нотаріуса.

Робоче місце (контора) приватного нотаріуса повинно розташовуватися в межах визначеного для нього нотаріального округу. Вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса встановлюються Міністерством юстиції України.

Про видачу реєстраційного посвідчення Головне управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головні управління юстиції в областях, містах Києві та Севастополі повідомляють органи доходів і зборів за місцезнаходженням постійного проживання приватного нотаріуса.

ПРИВАТНИЙ НОТАРІУС

Приватний нотаріус зобов'язаний розпочати нотаріальну діяльність протягом 30 робочих днів після видачі реєстраційного посвідчення.

Приватний нотаріус вправі мати контору, укладати цивільно-правові та трудові договори, відкривати поточні та вкладні (депозитні) рахунки в банках.

Робоче місце (контора) приватного нотаріуса має знаходитись у межах нотаріального округу, в якому приватний нотаріус здійснює нотаріальну діяльність.

ПРИВАТНИЙ НОТАРІУС

вимоги до робочого місця

забезпечувати дотримання нотаріальної таємниці;

бути захищеним від несанкціонованого проникнення; бути забезпеченим сейфом для зберігання печаток, штампів, металевою шафою для зберігання архіву нотаріуса;

бути пристосованим для роботи технічного персоналу з документами у відокремленій від нотаріуса кімнаті.

давати можливість кожному приватному нотаріусу, який здійснює нотаріальну діяльність, одночасно та незалежно від іншого приватного нотаріуса здійснювати нотаріальну діяльність;

кількість кімнат у приміщенні, де знаходиться робоче місце (контора) приватного нотаріуса, не може бути меншою, ніж кількість приватних нотаріусів, які здійснюють нотаріальну діяльність у його межах;

Підстави зупинення нотаріальної діяльності.

1) якщо приватний нотаріус не має приміщення для розміщення робочого місця або це приміщення не відповідає встановленим цим Законом умовам, – до усунення цих недоліків, але не більше 60 днів з дня виявлення цього порушення;

2) якщо приватний нотаріус не уклав договір про страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса або розмір страхової суми не відповідає вимогам цього Закону, – до усунення цих недоліків, але не більше 30 днів з дня виявлення цього порушення;

3) якщо приватний нотаріус при вчиненні нотаріальних дій неодноразово порушував правила нотаріального діловодства, – до закінчення строку проходження підвищення кваліфікації (не більше двох тижнів);

4) у разі заміщення приватного нотаріуса в порядку, передбаченому Законом, – на строк такого заміщення;

Підстави зупинення нотаріальної діяльності.

5) у разі необґрунтованої відмови приватного нотаріуса від надання Міністерству юстиції України, Головному управлінню юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головному управлінню юстиції в областях, містах Києві та Севастополі в порядку, передбаченому цим Законом, документів для перевірки організації нотаріальної діяльності та виконання правил нотаріального діловодства – до усунення цієї обставини;

6) у разі ненадання інформації приватним нотаріусом органам та особам, зазначеним у законі, – до усунення цієї обставини;

7) у разі обрання нотаріуса на посаду, зайняття якої несумісне зі здійсненням нотаріальної діяльності;

Підстави зупинення нотаріальної діяльності.

8) Головне управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головні управління юстиції в областях, містах Києві та Севастополі надіслали до Міністерства юстиції України подання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю – до вирішення питання по суті, але не більш як на шість місяців.

9) Приватний нотаріус вправі зупинити нотаріальну діяльність за власним бажанням на строк, що не перевищує двох місяців протягом календарного року, або на більший строк за наявності поважних причин (вагітність, догляд за дитиною, хвороба тощо).

10) Про зупинення нотаріальної діяльності на строк більше трьох днів приватний нотаріус зобов'язаний не пізніше ніж за один робочий день до дня зупинення нотаріальної діяльності письмово повідомити Головне управління юстиції Міністерства юстиції України

ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1) подання приватним нотаріусом письмової заяви про припинення нотаріальної діяльності;

2) анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю;

3) не усунення приватним нотаріусом без поважних причин порушень щодо розміщення робочого місця нотаріуса, а також не укладення договору про страхування цивільно-правової відповідальності;

4) смерть приватного нотаріуса або оголошення його померлим у порядку, встановленому законом;

5) припинення громадянства України або виїзд за межі України на постійне проживання;

6) призначення приватного нотаріуса на посаду, зайняття якої несумісне зі здійсненням нотаріальної діяльності;

ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

7) невиконання приватним нотаріусом наказу Міністерства юстиції України, Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в АР Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі про зупинення його нотаріальної діяльності, за винятком випадків оскарження приватним нотаріусом такого наказу;

8) набрання законної сили обвинувальним вироком суду, яким приватний нотаріус засуджений за навмисний злочин;

ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

9) набрання законної сили судовим рішенням, відповідно до якого нотаріуса притягнуто до відповідальності за адміністративне корупційне правопорушення, пов'язане з порушенням обмежень, передбачених Законом України «Про запобігання корупції»;

10) набрання законної сили рішенням суду про визнання приватного нотаріуса недієздатним, обмежено дієздатним або про застосування до нього примусових заходів медичного характеру;

11) набрання законної сили рішенням суду про визнання приватного нотаріуса безвісно відсутнім.

Приватний нотаріус

Приватний нотаріус зобов'язаний припинити нотаріальну діяльність з моменту отримання копії наказу про припинення його нотаріальної діяльності. Наказ про припинення нотаріальної діяльності може бути оскаржений приватним нотаріусом до Міністерства юстиції України або до суду.

Приватні нотаріуси за вчинення нотаріальних дій справляють плату, розмір якої визначається за домовленістю між нотаріусом та громадянином або юридичною особою. Оплата додаткових послуг правового характеру, що надаються приватними нотаріусами і не належать до вчинюваної нотаріальної дії, провадиться за домовленістю сторін.

Приватний нотаріус сплачує податки, встановлені Податковим кодексом України.

ВИСНОВКИ З ЧЕТВЕРТОГО ПИТАННЯ

1. Для оптимізації діяльності нотаріату відповідно до адміністративно територіального устрою України створюються Нотаріальні округи. В межах якого знаходиться державна нотаріальна контора, в якій працює державний нотаріус, або робоче місце (контора) приватного нотаріуса.
2. Державні нотаріальні контори створюються і ліквідуються Міністерством юстиції України. Державна нотаріальна контора є юридичною особою, яка створюється та реєструється у встановленому законом порядку.
3. Реєстрація приватної нотаріальної діяльності провадиться на підставі заяви особи, яка має свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Робоче місце (контора) приватного нотаріуса має знаходитись у межах нотаріального округу, в якому приватний нотаріус здійснює нотаріальну діяльність.

5. КОМПЕТЕНЦІЯ НОТАРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ І ПОСАДОВИХ ОСІБ

Компетенція нотаріальних органів

це визначене
законом коло дій,

які вчиняють
нотаріальні органи

з метою виконання
покладених на них
завдань

Компетенція нотаріальних органів щодо вчинення нотаріальних дій регламентується залежно від суб'єкта, уповноваженого вчиняти нотаріальні дії та визначено законодавством України.

НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ нотаріуса

1) посвідчують правочини (договори, заповіти, довіреності тощо);

2) вживають заходів щодо охорони спадкового майна;

3) видають свідоцтва про право на спадщину;

4) видають свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя в разі смерті одного з подружжя;

5) видають свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів);

6) видають свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів), якщо прилюдні торги (аукціони) не відбулися;

НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ нотаріуса

7) провадять опис майна фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою або місце перебування якої невідоме;

8) видають дублікати нотаріальних документів, що зберігаються у справах нотаріуса;

9) накладають заборону щодо відчуження нерухомого майна (майнових прав на нерухоме майно), що підлягає державній реєстрації;

10) засвідчують вірність копій (фотокопій) документів і виписок з них;

11) засвідчують справжність підпису на документах;

12) засвідчують вірність перекладу документів з однієї мови на іншу;

13) посвідчують факт, що фізична чи юридична особа є виконавцем заповіту;

НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ нотаріуса

14) посвідчують факт, що фізична особа є живою;
15) посвідчують факт перебування фізичної особи в певному місці;

16) посвідчують час пред'явлення документів;
17) передають заяви фізичних та юридичних осіб іншим фізичним та юридичним особам;

18) приймають у депозит грошові суми та цінні папери;
19) вчиняють виконавчі написи;

20) вчиняють протести векселів;
21) вчиняють морські протести;
22) приймають на зберігання документи.

НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1) вживають заходів щодо охорони спадкового майна;

2) посвідчують заповіти (крім секретних);
3) засвідчують справжність підпису на документах.

4) видають дублікати посвідчених ними документів;

5) засвідчують вірність копій (фотокопій) документів і виписок з них;

Зазначені посадові особи органів місцевого самоврядування не мають права на оформлення документів, призначених для використання за межами державного кордону.

НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ КОНСУЛЬСЬКИМИ ТА ДИПЛОМАТИЧНИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ

1) посвідчують угоди (договори, заповіти, довіреності тощо), крім іпотечних договорів, угод про відчуження та заставу жилих будинків, квартир, дач, садових будинків, гаражів, земельних ділянок, іншого нерухомого майна, що знаходиться в Україні;

2) вживають заходів до охорони спадкового майна;
3) видають свідоцтва про право на спадщину;

4) видають свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя у разі смерті одного з подружжя;

5) засвідчують вірність копій документів і виписок з них;

6) засвідчують справжність підпису на документах;

7) засвідчують вірність перекладу документів з однієї мови на іншу;

8) посвідчують факт, що громадянин є живим;

9) посвідчують факт знаходження громадянина в певному місці;

НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ КОНСУЛЬСЬКИМИ ТА ДИПЛОМАТИЧНИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ

- 10) посвідчують тотожність громадянина з особою, зображеною на фотокартці;
- 11) посвідчують час пред'явлення документів;
- 12) приймають в депозит грошові суми і цінні папери;
- 13) вчиняють виконавчі написи;
- 14) приймають на зберігання документи;
- 15) вчиняють морські протести;
- 16) видають дублікати посвідчених ними документів.

До нотаріально посвідчених заповітів (крім секретних) прирівнюються:

- 1) заповіти осіб, які перебувають на лікуванні у лікарні, госпіталі, іншому стаціонарному закладі охорони здоров'я, а також осіб, які проживають у будинках для осіб похилого віку та інвалідів, посвідчені головними лікарями, їх заступниками з медичної частини або черговими лікарями цих лікарень, госпіталів, інших стаціонарних закладів охорони здоров'я, а також начальниками госпіталів, директорами або головними лікарями будинків для осіб похилого віку та інвалідів;
- 2) заповіти осіб, які перебувають під час плавання на морських, річкових суднах, що ходять під прапором України, посвідчені капітанами цих суден;
- 3) заповіти осіб, які перебувають у пошукових або інших експедиціях, посвідчені начальниками цих експедицій;

**До нотаріально посвідчених заповітів (крім секретних)
прирівнюються:**

4) заповіти військовослужбовців, а в пунктах дислокації військових частин, з'єднань, установ, військово-навчальних закладів, де немає нотаріусів чи посадових осіб органів місцевого самоврядування, які вчиняють нотаріальні дії, також заповіти працівників, членів їх сімей і членів сімей військовослужбовців, посвідчені командирами (начальниками) цих частин, з'єднань, установ або військово-навчальних закладів;

5) заповіти осіб, які тримаються в установах виконання покарань, посвідчені начальниками таких установ;

6) заповіти осіб, які тримаються у слідчих ізоляторах, посвідчені начальниками слідчих ізоляторів.

До нотаріально посвідчених довіреностей прирівнюються:

- 1) довіреності військовослужбовців або інших осіб, які перебувають на лікуванні в госпіталях, санаторіях та інших військово-лікувальних закладах, посвідчені начальниками цих закладів, їх заступниками з медичної частини, старшими або черговими лікарями;
- 2) довіреності військовослужбовців, а в пунктах дислокації військової частини, з'єднань, установ, військово-навчальних закладів, де немає нотаріуса чи посадових осіб органів місцевого самоврядування, які вчиняють нотаріальні дії, також довіреності працівників, членів їх сімей і членів сімей військовослужбовців, посвідчені командирами (начальниками) цих частин, з'єднань, установ або військово-навчальних закладів;
- 3) довіреності осіб, які тримаються в установах виконання покарань чи слідчих ізоляторах, посвідчені начальниками таких установ чи слідчих ізоляторів;

**До нотаріально посвідчених довіреностей
прирівнюються:**

4) довіреності осіб, які проживають у населених пунктах, де немає нотаріусів, посвідчені уповноваженою на це посадовою особою органу місцевого самоврядування, крім довіреностей на право розпорядження нерухомим майном, довіреності на управління і розпорядження корпоративними правами та довіреностей на користування та розпорядження транспортними засобами.

Посадові особи, що вчиняють ці нотаріальні дії, зобов'язані негайно передати по одному примірнику посвідчених ними заповітів у державний нотаріальний архів за місцем проживання заповідача.

НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ

■ *Капітани морських суден зобов'язані передати* по одному примірнику посвідчених ними заповітів капітанові морського порту України або консулові України в іноземному порту для подальшого надсилання їх до державного нотаріального архіву за місцем проживання заповідача.

➤ *Державний нотаріус державного нотаріального архіву зобов'язаний перевірити законність заповіту*, що надійшов на зберігання, та залишити у себе отриманий ним примірник заповіту з повідомленням про це заповідача та посадової особи, яка посвідчила заповіт. У разі встановлення невідповідності заповіту законові державний нотаріус державного нотаріального архіву повідомляє про це заповідача і посадову особу, яка посвідчила заповіт.

➤ У разі якщо заповідач не мав місця проживання в Україні або місце проживання заповідача невідоме, заповіт надсилається до Київського державного нотаріального архіву.

➤ До нотаріального засвідчення справжності підпису на документах прирівнюється також засвідчення справжності підпису особи, яка перебуває в установі виконання покарань, начальником такої установи.

НОТАРІАЛЬНА ТАЄМНИЦЯ

сукупність відомостей,

отриманих під час
вчинення нотаріальної
дії

в тому числі про особу,
її майно, особисті
майнові та немайнові
права і обов'язки тощо.

або звернення до
нотаріуса заінтере-
сованої особи,

Нотаріус та особи (уповноваженими на це посадовими особами органів місцевого самоврядування, консульські та дипломатичні установи), а також помічник нотаріуса зобов'язані зберігати нотаріальну таємницю, навіть якщо їх діяльність обмежується наданням правової допомоги чи ознайомленням з документами і нотаріальна дія або дія, яка прирівнюється до нотаріальної, не вчинялась.

Обов'язок дотримання нотаріальної таємниці

поширюється також на осіб,

яким про вчинені нотаріальні дії стало відомо у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків чи іншої роботи

та на інших осіб, яким стали відомі відомості, що становлять предмет нотаріальної таємниці.

на осіб, залучених для вчинення нотаріальних дій у якості свідків,

Особи, винні в порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.

УМОВИ ВИКЛЮЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА РОЗГОЛОШЕННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ТАЄМНИЦІ:

1. Подання нотаріусом в установленому порядку та у випадках, передбачених Законом України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", інформації *центральному органу виконавчої влади*, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, не є порушенням нотаріальної таємниці.

УМОВИ ВИКЛЮЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА РОЗГОЛОШЕННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ТАЄМНИЦІ:

2) *Нотаріус не несе дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної відповідальності за подання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, інформації про фінансову операцію*

ВИСНОВКИ З П'ЯТОГО ПИТАННЯ

1. Компетенція нотаріальних органів – це визначене законом коло дій, які вчиняють нотаріальні органи з метою виконання покладених на них завдань.

Суб'єкти, уповноважені вчиняти нотаріальні дії:

Нотаріуси:

- посадові особи органів місцевого самоврядування;
- Консульські установи України;

ВИСНОВКИ З П'ЯТОГО ПИТАННЯ

2. Посвідчення заповітів і довіреностей, прирівняних до нотаріальних, може вчинятися головними лікарями, їх заступниками з медичної частини або черговими лікарями цих лікарень, госпіталів, інших стаціонарних закладів охорони здоров'я, а також начальниками госпіталів, директорами або головними лікарями будинків для осіб похилого віку та інвалідів; капітанами морських, річкових суднах, що ходять під прапором України; начальниками пошукових або інших експедицій; командирами (начальниками) військових частин, з'єднань, установ або військово-навчальних закладів; начальниками установ виконання покарань; начальниками слідчих ізоляторів.

ВИСНОВКИ З ТЕМИ ЛЕКЦІЇ

1. Українська правова наука поняття нотаріату розглядає з чотирьох позицій:
- нотаріат як система органів і посадових осіб;
  - нотаріат як галузь (підгалузь) права;
  - нотаріат як галузь законодавства;
  - нотаріат як наукова та навчальна дисципліна.

ВИСНОВКИ З ТЕМИ ЛЕКЦІЇ

2. Особливостями нотаріату сучасної України є те, що нарівні із державними нотаріальними органами повноправним учасником правозастосовної практики став й інститут приватного права.

Зараз державний нотаріус за характером завдань і функцій не відрізняється від приватного. Документи, оформлені державними і приватними нотаріусами, мають однакову юридичну силу.

ВИСНОВКИ З ТЕМИ ЛЕКЦІЇ

3. Функції нотаріату як правоохоронного та правозахисного інституту полягають в наступному:

- охорона та захист прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, територіальних громад, а також держави;
- праворегулююча;
- правoаналізуюча;
- запобіжна;
- законотворча.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Дайте визначення поняття «нотаріат».
2. Розкрийте, у чому полягає державне регулювання нотаріальної діяльності.
3. Хто може бути нотаріусом?
4. Хто може бути помічником нотаріуса?
5. Якими правами наділений нотаріус?
6. Які передбачені обмеження у праві вчинення нотаріальних дій?
7. Які є підстави для анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю?
8. Що таке нотаріальний округ?

ЛЕКЦІЮ ПІДГОТУВАВ
ПРОФЕСОР КАФЕДРИ ПРАВА
ШИНКАРЕНКО І.Р.

© Шинкаренко І.Р. 2022

© Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»,
2022

